

[Poul Dam.]

vurderet ud fra en sammenhæng med regeringens økonomiske politik. Det lader sig desværre ikke gøre, og heri ligger der ikke nogen kritik af, at regeringen ikke fortæller om sin økonomiske politik — den er så lovlig undskyldt. Hidtil har den i hvert fald ikke haft noget at fortælle om. Men det gør jo, at det er meget svært overhovedet at tage stilling til: er dette rimeligt? Har det overhovedet nogen mening at vedtage en finanslov, som har et så voldsomt præg af restriktion, af deflationspolitik, selv om det måske lyder lidt voldsomt i disse tider, hvor det er inflationen, der præger os mest, og hvor der er sat flere milliarder kr. af til imødegåelse af løn- og prisstigninger? Er der nogen mening i at sige: dette er et værdifuldt bidrag til landets økonomiske sanering i det kommende år? Der er en meget usikker vurdering af dette, der er en meget usikker vurdering af en masse detaljer.

Dernæst er der det rent formelle i sagen. Jeg mener, det er helt i orden, at en finanslov indeholder alt det, som regeringen agter at bruge penge til i det kommende finansår, det er det, finansloven skal indeholde ifølge grundloven. Men er det egentlig helt fair play at fremsætte et finanslovsforslag, hvori man foreslår en lang række besparelser, der kun er mulige, hvis man vedtager nogle love, som ikke er vedtaget? Der er jo nemlig et psykologisk — ja, jeg må jo ikke sige nummer, men så trick da — i det, nemlig at hvis det lykkes at få nogle af disse beløb ind i finansloven igen, så hedder det sig, at man stiller forøgede krav til det offentlige, man vil sætte udgifterne i vejret derved, at der altså er skåret ned på forhånd.

Mere reelt havde det været, at man havde udarbejdet finanslovsforslaget ud fra de love, som forelå gyldige på det tidspunkt, da finanslovsforslaget blev fremsat. Så kunne man altid sige: vi agter at foreslå dette nedskåret. Jeg går ud fra, at der alligevel kommer ændringsforslag til finanslovsforslaget på vejen igennem finansudvalget, så det kunne man også have gjort. Men nu har man stillet sig sådan i en psykologisk gunstig situation. Vi andre vil herefter komme til at stå som dem, der vil ødsle med statens penge — hvis man tør sige dette efter at have fremsat det største finanslovsforslag i historien.

Sigsgaard: Finansministeren så i sin fremsættelsestale tilbage på sine gerninger, og han fandt ikke særlig overraskende ud af; at de stort set alle sammen var gode og kloge gerninger.

Det er jeg ikke helt enig i, men inden jeg går i detaljer med det, vil jeg først have lov til at beklage mig over, at man taler så generelt om den økonomiske politik. Ministeren taler f. eks. om stigningen i den økonomiske aktivitet — og det er jo rigtigt, at der bliver produceret mere år for år — men han nævner ingenting om, at de, der har sat produktionen op, nemlig arbejderne, ikke har fået så forfærdelig meget ud af det her på det sidste, at andre er rendt med gevinsten. De lønforhøjelser, der har været, er stort set gået til stigende skatter og afgifter.

Økonomer og finansministre taler altid, som om det, de kalder stigende økonomisk aktivitet, udelukkende er af det gode. Jeg vil godt sætte et spørgsmålstegn ved det. Er det nu også udelukkende et gode, hvis de, der skaber den stigende aktivitet — og det er jo de arbejdende, det er ikke aktionærerne — ikke får noget ud af den, hvis de tværtimod må betale for den med mere slid, mere sygdom, kortere levetid — og det kan nemt blive realiteten. De produktivitsfremmende lønsystemer, som LO og Arbejdsgiverforeningen i fællesskab går ind for, og som også støttes stærkt her i folketinget, medfører, at arbejdstempoet skrues mere og mere op, flere og flere arbejdere rammes af stress og de sygdomme, der følger med i det hele taget. De lidt ældre kan ikke klare tempoet, fritiden er mange for trætte til rigtig at få noget ud af; det er ikke så mærkeligt, at der nu rundt om i Europa strejkes imod de produktivitsfremmende lønsystemer, der jo rettelig burde kaldes invaliditetsfremmende lønsystemer. Disse lønsystemer er jo nemlig en del af baggrunden for det, man her taler om: den stigende økonomiske aktivitet. En høj fast timeløn og mindre jag er langt bedre, og jeg håber derfor, at mange arbejdere vil protestere mod, at tempoet fortsat skrues op, at de på den måde sundhedsmæssigt betaler for den stigning i den økonomiske aktivitet, der sker, protesterer imod, at der skal produceres mere og mere uanset af hvad.

Jeg er altså ikke bare naivt begejstret for